

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Senatorji z velikimi večinami odklanjajo predlagane amandmaje raketni pogodbi — Ratifikacija pred prihodom Reagana v SZ?

WASHINGTON, D.C. — Zvezni senat še vedno razpravlja o ratifikaciji raketne pogodbe med ZDA in ZSSR. Konservativni senatorji proces zavlačujejo z različnimi amandmaji, ki jih senat z velikimi večinami sproti odklanja. Dvoma ni, da bo pogodba ratificirana z ogromno večino, vprašanje je le, ali bo do končnega glasovanja prišlo pred Reaganovim prihodom v Moskvo prihodnji teden. Včeraj se je sestel z republikanskimi senatorji — demokrati skoro enoglasno podpirajo pogodbo — državni sekretar George P. Shultz in jih prosil, naj vendar končajo z debato in glasujejo za pogodbo. Pridružil se mu je sen. Robert Dole, vodja republikanske manjšine, ki je dejal, da bi bilo Reaganu sram, sestati z sovjetskim voditeljem Gorbačovom brez, da bi bila pogodba že ratificirana. Shultz ni šel tako daleč, povedal pa je, da zaplet okrog ratifikacije pogodbe, ki bo itak sprejeta, škoduje vzdušju ob prihajajočem četrtem srečanju na vrhu med Reaganom in Gorbačovom.

V Moskvi so člani odborov za zunanje zadeve obeh domov sovjetskega parlamenta pogodbo soglasno podprli. Sedaj je potrebno po sovjetskem zakonu le soglasje predsedstva oz. prezidija parlamenta. To telo bo soglasje seveda dalo, sovjetski predstavniki pa poudarjajo, da ZSSR ne bo prva, ki bo dokončno ratificirala pogodbo.

Janos Kadar, vodja Madžarske od l. 1956, upokojen — Novi voditelj je 57-letni Karoly Grosz — Stara garda odstranjena

BUDIMPEŠTA, Mad. — Na tridnevni partijski konferenci, ki se je končala preteklo nedeljo, je prišlo do velikih kadrovskih sprememb v vladajoči komunistični partiji. Upokojen je bil dolgoletni voditelj Madžarske Janos Kadar, ki bo odslej predsednik partije, a brez sedeža v vodilnem politbiroju. Kadar, ki bo ta četrtek praznoval 76. rojstni dan, in sedem drugih od vseh skupaj 13 članov politbiroja je bilo odstranjenih, izvoljenih pa je bilo več liberalnejših partijcev, ki zagovarjajo temeljite gospodarske in tudi določene politične spremembe oz. reforme v smeri večje demokratizacije in tržnega gospodarstva.

Grosz je znan kot spreten politik, zagovornik gospodarske, ne pa politične reforme. Dobro poučeni zahodni opazovalci madžarskih političnih razmer pravijo, da se je Kadar do zadnjega uprl prisilni upokojitvi in da je posebej nasprotoval Groszu za njegovega naslednika. V politbiro sta prišla Imre Poszgay, znan kot najbolj glasen zagovornik politične demokratizacije, v okviru »socializma« seveda, in Rezső Nyers, ki se zanima predvsem za gospodarske reforme.

Afganistanski uporniki dobivajo velike pošiljke orožja in druge opreme iz Pakistana — Vojaške postojanke se predajajo

PEŠAVAR, Pak. — V zadnjih dneh je več sto tovarnjakov, naloženih z orožjem in strelivom, prišlo v Afganistan iz Pakistana. Vojaške enote, zveste režimu v Kabulu, dolгим konvojem ne nasprotujejo, sovjetska letala tudi niso več aktivna. Dobro obveščeni viri v Pakistanu pravijo, da je v skladiščih v okolici Pešavara in drugih krajev Pakistana orožja in streliva, vrednega več sto milijonov dolarjev, ki so ga poslali afganistanskemu upornišskemu gibanju ZDA in Kitajska in nekatere druge države. Sedaj želijo Pakistanci,

da bi bila skladišča izpraznjena in tako ne ovirajo pošiljanju te pomoči upornikom v Afganistanu.

Od 15. maja, ko so Sovjeti res začeli zapuščati Afganistan, je padlo več manjših postojank, zvestih režimu v Kabulu. Kot kaže, se vojaki v teh postojankah predajajo upornikom brez bojov ali po zelo kratkih bojih, ker se zavedajo, da ne morejo računati na pomoč iz Kabula in še posebej ne več iz sovjetskih enot. Tako so uporniki tudi na ta način prišli do večjih količin sovjetskega orožja in streliva. Predstavniki upornikov pravijo, da pripravljajo napad na večje mesto Jalallabad, včeraj so pa z raketami obstreljevali sam Kabul.

Reaganova vlada še vedno skuša doseči sporazum z gen. Noriegom — Precej neenotnosti v vladi glede politike do Paname

WASHINGTON, D.C. — Včeraj se je vrnil v Panamo Michael G. Kozak, ki je posebni odposlanec predsednika Reagana. Kozakova naloga je doseči kompromis z dejanskim panamskim voditeljem gen. Manuelom Noriegom o Noriegovem odhodu z oblasti. Kot kaže, je Reagan pripravljen popustiti glede Noriege v želji, da bi bil Noriega odstranjen, to stališče, ki ga je predsednik javno zagovarjal, pa povzroča težave znotraj administracije, kajti je bil podpredsednik George Bush kritičen do pogajanj z Noriegom, pridružil se mu je baje tudi Jim Baker, zakladni tajnik.

Politični analitiki soglašajo, da je bila Reaganova politika do Paname oziroma do gen. Noriegom skrajno neuspešna in neučinkovita.

— Kratke vesti —

Washington, D.C. — Predsednik Reagan bo vetiral zakonski osnutek o mednarodnem trgovanju ZDA, ker ne soglašajo z nekaterimi člani tega osnutka. Demokrati v spodnjem domu bodo veto z lahkoto razveljavili, v zveznem senatu, v katerem sicer tudi imajo večino, bo pa razveljavitev veta težja naloga, ker je za razveljavitev potrebna dvotretjinska večina.

Beirut, Libanon — Sirijci so zavrnilo iranski predlog, da bi iranske vojaške enote sodelovale v zasedbi južnih predelov Bejruta, kjer zadnje tedne potekajo srditi boji med muslimanskimi gibanji. Na eni strani so Amal, ki so povezani s Sirijo, na drugi pa Hezbollah, ki podpira Iran. Sirijci želijo igrati vodilno vlogo v Libanonu, zato podpirajo Amal in kljubujejo Hezbollahu.

Moskva, ZSSR — V intervjuju za ameriški tisk, objavljen na pragu obiska predsednika Reagana v ZSSR, je sovjetski voditelj Gorbačov omenil možnost še petega srečanja na vrhu proti koncu leta, na katerem bi on in Reagan podpisala novo raketno pogodbo o 50-odstotni omejitvi števila strateških, medcelinskih raket. Pogajanja o taki pogodbi so v teku, niso pa rodila uspeha. Gorbačov je tudi omenil možnost skupnega ameriško-sovjetskega poleta proti Marsu.

New York, N.Y. — Posebna 40-članska komisija je ugotovila, da ameriška družba nazaduje v prizadevanjih za zagotavljanje enakopravnosti za črnce, špansko govoreče in ameriške Indijance. Predlagala je 20-letni program, katerega cilj bi bil pomagati tem manjšinam k večjemu kosu ameriškega kruha. Med člani komisije sta bila tudi bivša predsednika ZDA Ford in Carter.

Iz Clevelanda in okolice

Spominska sv. maša—

DSPB Cleveland vabi na Spominsko sv. mašo, ki bo v nedeljo, 29. maja, ob 11.30 na prostem pri Lurški Mariji na Chardon Rd. Maševal bo č.g. Pavel Krajnik iz Loraina. Javnost vabljen.

Več kot 1000 gostov—

Preteklo nedeljo je Kollandrova potovalna agencija praznovala svojo 65-letnico s posebnim sprejemom v SDD na Recher Ave., na katerega je bila vabljen javnost, ki se je v polni meri odzvala. Slišamo, da je bilo navzočih več kot 1000 gostov.

Na letni seji—

Pretekli petek se je letne seje Slovenskega doma za ostarele na Neff Rd. udeležilo več kot 150 rojakov in rojakinj. Seja se je vršila v SDD na Waterloo Rd. Izvoljenih je bilo pet novih direktorjev, ki bodo služili 3 leta, in dva pomožna direktorja, za dobo enega leta. V direktorij so bili ponovno izvoljeni Sutton Girod, Richard Tomsic, Rudy Kozan in Rudolph M. Susel, pridružila se jim bo pa Maria Stepec, ki je bila pomožna direktorica. Za pomožna direktorja sta bila izvoljena Robert Zaman in Agnes Turkovich. Direktorji (15 jih je) bodo na svoji prvi seji 31. maja izvolili izvršni odbor za naslednje poslovno leto.

Novi grobovi

Emily Jankovic

V soboto, 21. maja, je v Euclid General bolnišnici umrla 86 let stara Emily Jankovic (Yankovic), roj. Barich, vdova po Jerryju, mati Emily Kness in Jerryja (Chicago, Ill.), 12-krat stara mati, 19-krat prastara mati, teta glasbenika Frankie-ja Yankovica, zaposlena pri Eaton Axle Co. 35 let, do svoje upokojitve, članica Maccabees. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. v četrtek, 26. maja, v cerkev sv. Štefana bizantinskega reda na Lloyd Rd. dop. ob 9.30 in od tam na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo jutri, v sredo, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Joseph T. Zubovich

Umril je 44 let stari Joseph T. Zubovich, oče Craig (pok.), Kathy (Romesburg, Pa.), Erica (Pa.) in Nancy, 2-krat stari oče, sin Anne, roj. Mlakar (pok.) in Thomasa, brat Pat Zubovich. Pogreb bo iz Grdinovega zavoda na Lake Shore Blvd. v četrtek, 26. maja, v cerkev Marije Vnebovzete dop. ob 9.30 in od tam na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo jutri zvečer od 7. do 9.

Koncert nocoj—

Nocoj ob 8. uri bodo v dvorani Beck na 17800 Detroit Ave. Robert Page Singers podali koncert, na katerem bo tudi več slovenskih pesmi. Vstopnice so po \$8.

Delo na Slov. pristavi—

Slovenska pristava vabi in naproša vse odbornike in članke, da pridejo na Pristavo to soboto, 28. maja, in v ponedeljek, 30. maja, čistiti, urejati in pripravljati pristavo za letošnje poletno sezono. Članek na str. 2.

Vesel obisk—

Iz daljnega Lethbrida v Kanadi so prišli na obisk k prof. Vinku Lipovcu in ge. Mari sorodniki g. Francelj in ga. Zvonka Šifrer ter g. Pavle Kveder, dolgoletni, zvesti dopisnik Kanadske A.D. (glejte današnjo številko!). Srčno dobrodošli in prijetno bivanje v slovenskem Clevelandu!

Balinarske tekme—

V soboto, 4. junija, se bodo na Slovenski pristavi vršile balinarske tekme, ob sodelovanju rojakov iz Kanade, ki bodo gostje Balinarskega kluba S.P. Vršil se bo tudi tarok turnir. Prijave za balinarske tekme sprejema Tone Švigelj (944-0708), ako se zanimate za tarok turnir, pa pokličite Jožeta Koširja na 481-5621.

Krasen koncert—

Preteklo soboto zvečer je imel pevski zbor Korotan svoj letni koncert v SND na St. Clair Ave. Koncert je bil izvrsten. Čestitamo pevcem in pevkam in še posebej pevodju Rudiju Knezu!

Odpotoval v Slovenijo—

Preteklo nedeljo je v Slovenijo odpotoval prof. Karl B. Bonutti, ki bo skupaj s kolegom iz Cleveland State univerze, pripravljal skupino slovenskih poslovnežev, ki se bodo udeležili 10-tedenskega tečaja v marketingu na CSU. Med obiskom v Sloveniji bo prof. Bonutti imel predavanje tudi na teološki fakulteti.

Sestanek—

Klub graduantov svetovidske šole ima sestanek v četrtek, 2. junija, ob 7h zvečer v društveni sobi avditorija. Novi člani dobrodošli. Letos ima klub stojnico na svetovidskem festivalu.

VREME

Oblačno danes dopoldne z verjetnostjo dežja, v popoldanskem času pa spremenljivo oblačno. Najvišja temperatura okoli 68° F. Pretežno sončno jutri z najvišjo temperaturo okoli 65° F. V četrtek zopet sončno z najvišjo temperaturo okoli 73° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 012400)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian EditorAmeriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche
American Home Slovenian of the Year 1987: Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države:

\$36 na leto; \$21 za 6 mesecev; \$18 za 3 mesece

Kanada:

\$45 na leto; \$30 za 6 mesecev; \$20 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$48 na leto; za petkovo izdajo \$28

Petkova AD (letna): ZDA: \$21; Kanada: \$25;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$28

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$36.00 - year; \$21.00 - 6 mos.; \$18.00 - 3 mos.

Canada:

\$45.00 - year; \$30.00 - 6 mos.; \$20.00 - 3 mos.

Foreign:

\$48.00 per year; \$28 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$21.00 - year; Canada: \$25.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published Tuesday & Friday except 1st 2 weeks in July & the week after Christmas

No. 41 Tuesday, May 24, 1988

D o d a t e k: Who Are We?

Urednik slovenskega dela Ameriške Domovine piše zanimive in tehtne članke v angleški del tega lista o problemih slovenske ameriške skupnosti (community). Te lahke in razumljivo pisane razprave bi naj z velikim pridom prebral in premislil vsak slovenski človek v Združenih državah (in Kanadi), ki še čuti, da se mu po žilah pretaka slovenska kri. Ta pisec bo na tem mestu poskusil misli njegovega članka, s katerimi se v celoti strinja, nekoliko komentirati in dopolniti in s tem nanj opozoriti tudi naročnike, ki berejo slovenski del lista. Članek je izšel pod polnim naslovom The Slovene American Community: Who Are We? dne 29. aprila t.l. v avtorstvu urednika Ameriške Domovine.

Na zastavljeno vprašanje kdo smo, odgovori: Slovenski Amerikanci, a takoj pravilno dostavi, da to ne velja za v starem kraju (domovini) rojene Slovence pač pa za vse one, ki so rojeni v Ameriki. Ti so namreč pravi slovenski Amerikanci, ki ohranjajo (po avtorjevi analizi) občutek nacionalnega ali etniškega izvora in so pripravljene ta izvor potrditi (namreč, da so slovenskega rodu). Tu bi bilo dodati, da so slovenskega narodnega izvora brez ozira na to, ali to priznavajo in potrjujejo ali ne. To je naravni fakt, ki se na zunaj in v javnosti lahko ali afirmira, ali odklanja. V prvem primeru je pravilen, v drugem ne.

Ob tej ugotovitvi nastane takoj vprašanje: kaj so pa oni že starejši ljudi slovenskega roda in jezika, ki se niso rodili v Ameriki? Njihov rodni kraj ali domovina je zemlja v starem kraju, pa naj bo pod oblastjo Jugoslavije, ali Avstrije ali Italije; njihov materni jezik je slovenščina in njihova narodnost korenini v slovenski kulturi in tradiciji rojstnega kraja. Ali so to Amerikanci, ker so v Ameriki že cela desetletja? In se morda štejejo za Amerikance? Odgovor na ta vprašanja mora biti: Ne! Niso Amerikanci. So le Slovenci, živeči v Ameriki, ameriški državljani in nič več. Torej ameriški Slovenci.

Sprememba državljanstva, sprememba pogovornega jezika, sprememba celo imena in še kaka druga sprememba pri teh ljudeh ne izbrše rojstne narodnosti. Ta je namreč zasidrana v naravnem zakonu, saj je narodnost človeku dana ob rojstvu, od matere in zemlje; je torej ne more svobodno izbirati in ne svobodno spreminjati, kakor zamenja, recimo, srajco.

Ob takšni analizi problema narodnosti se človeku zdi, da je vsa stvar čisto jasna in razumljiva, toda življenjske razmere jo dostikrat močno komplicirajo in zmešajo, ker ljudje presojava tako reči vsak na svoj način in hočemo imeti vsak svoj prav.

Ob pričujočem razmišljanju mi prihaja v spomin storija, ki jo je doživel moj prijatelj, ki je nekako ob istem času kot jaz prišel v to obljubljenno deželo, nekaj let po drugi svetovni vojni in revoluciji v domovini. Pot ga je vodila k slovenskemu župniku srednjih let, ki je bil pripravljen sprejeti ga in se nekoliko pobrigati zanj. Župnik je bil rojen od slovenskih

Slovenska pristava bo zopet odprta

CLEVELAND, O. - Spomlad se ogreva, bliža se poletje, čas izletov, konec šolskega leta in čas počitnic. Slovenska pristava pa se pripravlja na novo poletno sezono.

Odbor Slovenske pristave vabi člane, da pridejo pomagat pri čiščenju, pripravljanju in urejanju pristave za poletno dobo, in sicer to soboto, 28. maja, in v ponedeljek, 30. maja.

Kopališče je za letošnjo sezono že pripravljeno in bo odprto že to nedeljo, 29. maja, in nato vsak dan do konca sezone.

Otvoritvene slavnosti bodo v soboto, 4. junija, in nedeljo, 5. junija. Pri teh slavnostih se nam bodo letos pridružili torontski Slovenci, katerih lepo število pride na pristavo že v soboto dopoldan. Tako bo začetek poletne dobe na pristavi združen s srečanjem s kanadskimi prijatelji in znanci. A to ne bo samo družabno srečanje. Clevelandčani in Torontčani se bodo pomerili v balinanju in igranju taroka.

V soboto po sprejemu in kosilu bodo tekme v balinanju in turnir v igranju taroka. V kolikor se tekmovanja ne bodo končala tisti dan, se bodo na-

daljevala v nedeljo popoldan. Za večerjo bo na voljo svinjska pečenka ali na različne pečene goveje zrezki. Dan bo zaključil večer plesa in zabave.

V nedeljo, 5. junija, bo ob pol enih popoldan sv. maša ob spominski kapeli, ki jo bo daroval č.g. Jože Božnar, župnik fare sv. Vida. Pri sv. maši bodo peli Fantje na vasi. Sledilo bo kosilo. Po kosilu bo nastopil orkester Veselih Slovencev, ki bo v veliko veselje vseh ljubiteljev glasbe in plesa, igral za zabavo in ples na novem, lepem plesiščnem odru. Kot že omenjeno, bo odprto tudi kopališče.

Pristavskemu odboru pomaga pri organizaciji in delu za to veliko prireditve odbor Balinarskega kluba Slovenske pristave pod vodstvom predsednika kluba g. Tončka Šviglja.

Letošnja otvoritvena prireditve na Slovenski pristavi ne bo le navaden piknik, ampak pravo nedeljsko slavlje in srečanje Slovencev. Vsi, prav vsi člani in prijatelji prisrčno vabljeni!

Gospodinje pa so naprošene za pecivo.

Odbor Slov. pristave
Odbor Balin. kluba

Molitve na pokopališču Vernih duš

CLEVELAND, O. - Društvo SPB Cleveland redno vsako leto prireja ob Slovenskem spominskem dnevu, ki je letos v nedeljo, 29. maja, spominske svečanosti s sv. mašo pri Lurški votlini na Chardon Road, Euclid, v spomin na padle žrtve vojne in komunistične revolucije. Sv. maša bo letos ob 11.30 uri. Popoldne ob 3.30 pa bodo na pokopališču Vernih duš (All Souls) molitve za naše rojake, ki so se rešili vojnih grozot, srečno prišli v Ameriko, a se je tukaj že končala njih življenjska pot in so pokopani na Vernih duš pokopališču. Molili pa bomo tudi za tiste, ki so pokopani na Kalvarije pokopališču.

Od seznama umrlih, ki je bil

lansko leto priobčen v Ameriški Domovini (20. V. 1987), so v preteklem letu umrli sledeči:

Miroslav Leben
Jožefa Staniša
Jožefa Sraj
Jožefa Musar
Jože Perpar
Dominik Stupica
Frances Suhadolnik
Nežka Vidervol
Mike Spisič
Pavel Lubej
Marinka Petrič
Alojz Ferlinc
Frank Zorman

Skupne molitve za naše rajne bodo na pokopališču Vernih duš — običajno pri glavnem križu — ob pol štirih vodili duhovniki od sv. Vida. Molili bomo še tudi na grobu Karla

staršev v Sloveniji, tamkaj tudi dovršil nekaj šol, potem pa kot študent prišel v Ameriko po posredovanju znanega nadškofa Irelanda, kateri je nabiral študente po Sloveniji, jim skomandiral preselitev v Ameriko, tu pa jih je poslal v duhovsko semenišče, jih vzgojil za duhovnike in jih nastavil večinoma na fare s pretežno nemško govorečimi verniki (ti mladci so namreč iz avstrijskih šol znali nekaj nemščine), ker nemških duhovnikov Ireland ni maral.

Ta duhovnik je bil po vsem svojem izvoru pristen Slovenec. Toda, ko je nekega dne poštar prinesel z drugo pošto tudi list Ameriška Domovina, ki so ga po nekakem nepisanem pravilu imeli naročenega vsi slovenski župniki, je ta duhovnik list pograbil in ga zalučal svojemu begunskemu gostu v naročje s pripombo: »Jaz te revščine ne berem. Sem Amerikanec!« Begunec je bil brihten dečko, je za stvar zagrabil in sprožil ostro debato. Dokazoval je prešernemu duhovnu, da je to, kar on o svojem staležu v Ameriki domneva, ne zdrži niti navadne logike. Če trdi, da ni več Slovenec, in da tiste siromašne slovenščine nič ne mara, pa da je le Amerikanec, potem ni nič, kajti Slovenec noče biti, Amerikanec pa po narodnosti nikoli ne more postati.

Dolgo se je ponosni fajmošter upiral taki definiciji, končno pa je odnehal in priznal, da begunčevi argumenti držijo, a on bo vseeno ostal pri svojem prepričanju, da je Amerikanec in nič drugega.

Njegova glava, njegov svet. A taki ljudje so za slovensko skupnost izgubljeni.

(dalje na str. 3)

Mauserja in dr. Miha Kreka ter za slovenske vojake, ki so padli na Koreji in v Vietnamu. Potem pa je za vsakega priložnost, da obiše grob svojih dragih, ki so tam pokopani. Društvo SPB bo poskrbelo tudi za slovenske zastavice, kar se potem lepo odraža, koliko je že slovenskih grobov na tem pokopališču.

Društvo SPB Cleveland lepo vabi vse slovenske rojake, da se v spoštovanju do naših padlih žrtev in v blag spomin vsem našim umrlim rojakom tukaj v Ameriki, udeležijo spominske svečanosti pri Lurški votlini na Chardon Road in popoldne skupnih molitev na pokopališču Vernih duš.

Frank Tomine

Upokojencem Slovenske pristave

CLEVELAND, O. - Vsi člani Kluba upokojencev Slovenske pristave ste lepo vabljeni na sestanek v ponedeljek, 30. maja, ob 3. uri popoldne v Lobetovi dvorani na Slovenski pristavi.

Ker bomo ta dan čistili in pripravljali pristavske prostore za poletno sezono, ste tisti, ki še lahko delate, vabljeni, da pridete na SP že jutraj. Če nas bo veliko, bomo preje gotovi.

Na sestanku bomo razpravljali o našem pikniku, ki bo 7. avgusta.

Naše romanje k Mariji Pomagaj z Brezij v narodnem svetišču in izlet v Washington, D.C., je bilo prav lepo. Kdor je slikal na izletu, naj prinese slike na sestanek in bomo najlepše dali razmnožiti, da jih lahko tudi drugi dobijo za spomin.

Vsem, ki ste bili z nami v Washingtonu, se prav lepo zahvalim za vaše razumevanje za red in dobro voljo. Ne morem pa se zadosti zahvaliti dr. Stanetu Šušteršiču za vso skrb in tako lepo izpeljan načrt našega izleta. Hvala tudi drugim washingtonskim rojakom, ki so prišli k sv. maši tisti dan, posebno še sen. Franku Lauschetu.

Ge. Francki Kristanc, ki je prestala težko operacijo, želimo, da bi bila kmalu zopet med nami, zdrava in nasmejana. Francka, vsi smo molili za tvoje zdravje pri Mariji Pomagaj. Zdravja pa želimo tudi našemu novemu članu g. Janezu Pičmanu.

Na svidenje na Slovenski pristavi!

U.F., tajnik

Nova cerkev sv. Save v Beogradu sprejema do 15.000 vernikov

Srbska pravoslavna Cerkev se trudi, da bi dokončala gradnjo cerkve v čast sv. Savi v Beogradu. Cerkev bo verjetno največja na Balkanu, saj bo v njej prostora za 15.000 vernikov. Gradnja vzbuja med pravoslavni veliko zanimanje in tudi ponos. Gradbišče obiskujejo verniki iz raznih delov Srbije.

Ha-Hec-Hi- Ho-Humor!

Skuhal ali pogrel MECAN

ZANIMIVA RAZSODBA

Pri železniški nesreči nekje v Illinoisu je bil en mož ubit, drugemu pa je odtrgalo nogo. Vdova ubitega moža in oni drugi ranjenec sta tožila železnico za odškodnino. Sodnik je vdovi za izgubljenega moža določil \$500.-, onemu pa, ki je izgubil nogo, \$15.000.-. Nejevoljna zaradi take sodbe reče vdova sodniku:

»Ali je to prav, da dobi ta več kot jaz? Ali ni življenje zakonskega moža več vredno kot samo ena noga?«

Sodnik odgovori: »Žena, ta mož ne dobi za noben denar druge noge. Ti pa lahko dobiš drugega moža, ki bo morda še lepši, boljši in bogatejši, kot pa je bil ubiti.«

Prijatelja v Texasu se vračata iz restavracije, ko zagledata v izložbi nove avtomobile znamke Cadillac. Prvi reče drugemu:

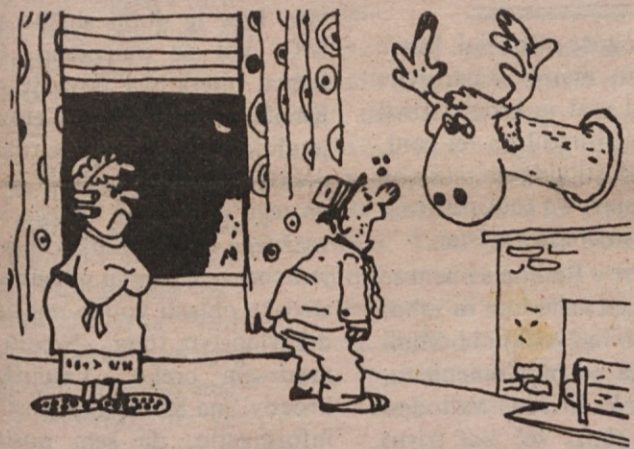
»Ali ves, da letos nisem še kupil nobenega novega avta?«

»Bom pa še jaz enega kupil, ko sva že ravno tukaj,« odvrne drugi.

Hitro vstopita in prvi reče prodajalcu: »Tale dva bom vzela.«

Z eno roko pokaže na dva avta, z drugo pa seže po denarnico.

»O, ne boš, ne! Avta sta name, ti si plačal kosilo.«

— Res sem popil nekaj kozarčkov preveč, Matilda, a zato ni treba zganjati tako reči!

Za časa »Šestdnevne vojne« med Izraelom in arabskimi državami, me je prijatelj vprašal: »Ali si že slišal za najnovejšo novico iz Rima?«

»Ne. Kaj pa se je zgodilo?«

»Ko je italijanska vlada zvedela, da je nekje na svetu izbruhnila vojna, se je za vsak slučaj brž predala.«

Berač: »Dajte mi nekaj denarja, lačen sem.«

Berač: »Počakajte! Grem po moža.«

Berač: »Zakaj? Saj nisem ljudožerec.«

Brencljevi z Gorenjskega so na koncert prinesli tudi triletno hčerko.

»Če bo otrok jokal, morate takoj zapustiti dvorano. Vrnili vam bomo denar za vstopnino, vendar se morate takoj odstraniti.«

Predstava je bila zelo povprečna, zato je Brenclj rekel svoji ženki tik pred koncertom: »Grevca, Emica, včipni otroka!«

»Dečko, ali je mama doma?« vpraša poštar malčka, ki se igra pred hišo.

»Je.«

Poštar nekajkrat pozvoni, vendar se nihče ne oglasi.

»Ali nisi rekel, da je mama doma?«

»Saj je, ampak jaz ne stanujem tukaj.«

Tone se v šoli ne obnaša spodobno. Nekega dne prinese domov opomin, češ, da moti pouk in govori, kadar ni vprašan. Oče odgovori:

»Zelo obžalujem obnašanje svojega sina, toda ne bo se odvadil, ker je to podedoval po materi.«

Dvoje nasprotij

NEW YORK, N.Y. - V nedeljo, 17. aprila, je obhajala nekdanja slovenska fara sv. Križa v Fairfieldu 75-letnico svojega obstoja.

V knjižici, izdani za 75-letnico, je razen pisma ljubljanskega nadškofa Šuštarja vse v angleškem jeziku. Prav tako je bilo na proslavi. Petje gospe Višinski je bilo edina slovenska točka. Pevsko društvo »Zvon« ni nastopilo, kakor je bilo pričakovati. Celotna proslava ni bilo. V 75 letih je čisto slovenska fara postala angleška fara. Kdo je kriv, da je tako?

Teden kasneje je imela newyorška fara Sv. Cirila, ki je tri leta mlajša od fare Sv. Križa, svoj »Slovenski festival«. Nastopila sta dva pevka zbora in pela samo slovenske pesmi, ena plesna skupina, ki je plesala samo slovenske plesne, in orkester, ki je igral izključno slovenske melodije. Okoli 550 navzočih je uživalo med njimi avtobus Slovencev iz Fairfielda. Kdo zasluži priznanje, da je bilo tako?

Moj oče me je učil: »Dve stvari ti je dal Bog — katoliško vero in slovensko narodnost. Nobeni se ne smeš izneveriti, obe moraš ohraniti!« Zdi se mi, da teh načel neki naši rojaki niso nikoli poznali ali pa so jih kasneje, čeprav so jih poznali, pozabili ali zavrgli.

»Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!« so učili naši predniki mladino, da se ni predala nemškemu in italijanskemu pritisku. V Ameriki pritiska ni, tu je popolna svoboda in vendar neki komaj čakajo, da odložijo svoje slovenstvo.

Za vzgled naj nam bo senator Lausche, ki je dosledno s ponosom izjavljal, da je slovenskega porekla in je celo v govoru v senatu uporabljal slovenske besede.

Dr. Z. Kalan

LJUBEČIH SRC SE SPOMINJAMO OB TRETJI OBLETNICI SMRTI NAM DRAGEGA MOŽA, OČETA IN BRATA

JANEZA TOMCA

Zapustil je dolino solz in se preselil nebeščanom — v to verujemo — 25. maja 1985.

Sladka nam je misel na Te, na ljubeči Tvoj nasme, na besede ljubeznive, ki imel si jih do vseh.

Za Teboj žalujemo:

ANA TOMC, žena;
IVAN, ADOLF in JOŽE
TOMC, sinovi z družinami;
č.g. LOJZE TOMTZ, brat.

4. seznam darovalcev za Tolstojev obrambni sklad

DRAGI SLOVENSKI ROJAKI!

Danes objavljamo že četrti seznam darovalcev za Tolstojev obrambni sklad. Iskreno se zahvaljujemo vsem za velikodušne darove, ki bodo brez dvoma pripomogli k razkrinkanju krivcev Vetrinske tragedije, o kateri se danes v Sloveniji ne samo šušlja, temveč glasno govori in debatira. Vse tiste, ki se naši prošnji do danes, iz kakršnegakoli vzroka še niso odzvali, naprošamo, da to store čimprej. Svoje darove v Združenih državah lahko pošljete Milanu Zajcu, kakor so to storili zgoraj imenovani darovalci. Njegov naslov:

Milan Zajec
15613 Holmes Ave.,
Cleveland, Ohio 44110

V Kanadi pa lahko izročite svoje darove odbornikom Tabora ali Vestnika, ali pa jih pošljete direktno na moj naslov:

Ivan Palčič
224 Charlotte Street
Hamilton, Ont., Canada L8K 4V6

Ivan Palčič
Zastopnik Slovencev v »Forced
Repatriation Defence Fund

Cleveland, Ohio

Osenar, Peter	\$200
Kolarič, Rudi ml.	\$100
Stepec, Slavko	\$100
Dular, Marie	\$50
Antloga, Mirko	\$50
Hren, France	\$50
Smolič, Jože	\$40
Bojc, Jože	\$50
Lah, Jože st.	\$50
C.J. Neimenovani	\$50
Pičman, Janez	\$25
O.N. Neimenovani	\$40
Vrhovnik, Vinko	\$20
Gosar, Lojze	\$20
Lovko, Frank	\$20
Lekšan, Rudi	\$25
Kastigar, Frank	\$24
Erjavec, Mayme in Joseph (Amherst)	\$25
Meglen, John (New Middletown)	\$100
Vavpetič, Marija in Blaž (Madison)	\$50
Meglen, Francka (Madison)	\$20

Baltimore, Md.:

Kranjc, Slavka \$250

Chicago, Ill.:

Markošek, Frank \$20
Longar, Albin \$50

Peoria, Ill.:

Vodišek, Godfrey \$30

Westminster, Kalif.:

Žebot, Frank in Lija \$50

Pueblo, Colo.:

Mencin, Milan \$30

Skupaj: \$1,593

DODATEK: Who Are We?

(Nadaljevanje s str. 2)

Še zdaleka pa niso za sodelovanje v slovenski skupnosti izgubljeni ne tisti, ki so tu rojeni slovenski Amerikanci, in še manj ameriški Slovenci. Ni namreč važno, v kakšne kategorije ene in druge uvrščamo, važno je, koliko slovenske krvi še čutijo v svojih žilah, in še bolj, koliko slovenskega duha, to je ljubezni in zvestobe izročilom svojih prednikov in njihovi daljnji domovini še ohranjajo v svojem umu in srcu in so pripravljeni, vse to aktivno, v dejanjih, izpričati. Ameriki rojenim otrokom slovenskih staršev je pripadnost in zvestoba deljena: oni so pravi Amerikanci, vdani in zvesti državljanji rojstne dežele, a z enim delom svojega srca in svoje misli so povezani z narodno zapuščino svojih staršev in prednikov in prek nje z njihovo staro domovino onstran morja.

Ti dve grupi slovenskih emigrantov in njihovih potomcev sta poklicani, da složno sodelujeta, brez ozira na svetovni nazor in politično pripadnost, dokler je ta politika zvesta resničnim demokratičnim principom. Da bi se delo za blagor naroda na njegovi rodni zemlji moglo uspešno razvijati in še pomnožiti zlasti na kulturnem, verskem in jezikovnem področju v Ameriki, je pa pisec pred nekaj leti obširno razpravljal o predlogu za ustanovitev narodnega centra v Lemontu. Tam naj bi bilo srce celotnega prizadevanja za vse akcije, ki bi pomenile ohranjanje slovenske misli v Ameriki z očmi uprtimi na izvirke naroda na ozemlju okrog Triglava.

Morda bi bilo prav, o teh problemih spet kaj reči.

Janez Vasle:

Vzhodni Berlin: življenje za zidom

(Reportaža, ki sledi, je izšla v Svob. Sloveniji 12. maja. Pisec Janez Vasle je argentinski Slovenec, operni pevec po poklicu, ki je v omenjenem tedniku že objavil več zelo zanimivih člankov. Ur.)

Če pogledamo na zemljevid, vidimo, da je zahodna stran Berlina nekako otok v sredi Vzhodne Nemčije. Ni direktne zveze z zahodom po zemlji. Z vlakom ali avtom je treba obvezno križati tako imenovano Demokratično republiko, čeprav o demokratizaciji ni ne duha ne sluha. Človek težko razume, da je bivše nemško glavno mesto (na vzhodu je še), ki letos praznuje na obeh straneh 750-letnico, razdvoje in da je zahodni del tako rekoč obkrožen z zidom, ki so ga komunisti čez noč zgradili leta 1961, predvsem iz strahu in nezaupanja.

V obeh Berlinih se srečavata svoboda in nasilje, razkošje in skromnost, žive in mrtve barve. Vse to kot posledica krvave vojne, ki je imela pripravljeno za to mesto največjo rušilno silo. Enaki jezik, isti ljudje, vsi Nemci, ki so po tolikih letih že zelo drugačni drug od drugega.

Dva možna prehoda sta iz zahodne na vzhodno stran Berlina: Checkpoint Charley za avtomobile in Friedrichstrasse, kamor se pride z vlakom. Tam se križajo tri železnice zahodnih podzemskih vlakov (U-Bahn, ki pelje samo pod zemljo, in S-Bahn, ki ima progo tudi na površju). Postaja je na vzhodu, blizu meje, čeprav je nevtralen prostor. To je edina postaja na vzhodu, ki sprejema zahodne vlake. Za dovoljenje mora Zahodna Nemčija plačevati težke denarje.

Tukaj lahko ljudje pre-

pajo iz ene proge na drugo, kot bi bili na zahodu. Vsekakor DDR postajo natančno straži v kabinah skoraj ob strehi in tudi na peronih, kjer se vojaki sprehajajo v skupinah po trije. To se pravi, da zahodni vlaki zaidejo na vzhodno stran, pripeljejo do Friedrichstrasse, gredo čez mejo in nadaljujejo svojo pot. Do meje sta na vsako stran dve mrtvi postaji, zelo slabo osvetljeni in zagrajeni z žico... Tam se seveda vlaki ne ustavijo.

Na Friedrichstrasse se po hodniku pride do prehoda, ki pelje na vzhod. Dva vojaka kažeta pot ljudem. Malo naprej je kontrola. Ljudje se postavijo v vrste. Prva in najkrajša je za vzhodne državljane. Pet ali šest vrst zavzemajo Zahodni Nemci, ostale tri pa obiskovalci iz drugih držav.

Pri okencu zelo resen vojak kontrolira potni list, vsaj trikrat primerja sliko z obrazom, napiše nekaj podatkov, udari žig in vrne potni list z vizumom. Uradno dovoljenje za bivanje na vzhodu in to samo v Berlinu traja štiriindvajset ur. Daljši obisk zahteva posebno dovoljenje, prav tak kot obiski v druga vzhodna mesta.

Na vizumu je natančen zemljevid mesta z mejami, med katerimi se lahko obiskovalec giblje. Pet mark je treba plačati za vizum, še petindvajset pa obvezno menjati na meji in to eno zahodno marko proti eni vzhodni, čeprav je valuta denarja iz DDR precej manjša. Je pa tudi življenje toliko cenejše. Za deset mark se lahko človek pošteno naje v lepi vzhodni restavraciji, medtem ko na zahodu enaka vsota zadošča komaj za predjed.

Kronist je prestopil mejo deževnega februarskega jutra. S postaje je šel peš do mesta in

začel obisk pri Platz der Akademie. Vzhodni Berlin se spleča pogledati iz zgodovinskih razlogov, ker ima veliko muzejev, cerkva in spomenikov. Prva razlika se skoraj nehoti opazi pri avtomobilih. Stari so kot v Argentini pred petindvajsetimi leti. Niti ne sanjajo Mercedesih in BMW.

Več držav poleg komunističnih ima tu svoja poslaništva. Tudi nekaj zahodnih letalskih družb, med njimi skandinavska SAS, deluje na tej strani. Turizma je precej z že opisanimi omejitvami. Vse je bolj sivo, manj ljudi je na cesti, mesto izgleda starejše, čeprav je precej lepih trgovin, in tudi policajev vidiš nekaj tu pa tam. Široke avenije imajo malo semaforjev, tako da jih je včasih težko prečkati. Najmanj razlike je kronist opazil pri obleki.

Pri Trgu akademije sestavljajo trikotnik glavna koncertna dvorana (Schauspielhaus), ki je bila na novo odprta leta 1984 po velikih vojnih poškodbah, nemška evangeličanska stolnica (Deutschen Dom) in francoska stolnica (Französischen Dom). Mogočna glavna stolnica (Dom), ob reki Spree je bila med vojno popolnoma porušena in jo še danes obnavljajo. Zato si obiskovalec lahko ogleda samo manjši del. Tam lahko prebere kratko zgodovino cerkve tudi v španščini.

Kot kontrast so vzhodni Nemci zgradili zraven stolnice velik moderen kulturni center (Palast der Republik), kjer poleg kulturnih dogodkov prirejajo politične kongrese in sestanke. Center ima veliko dvorano s pet tisoč sedeži, več manjših dvoran, prostore za razstave vseh vrst, restavracije in kavarne. Reka in veliki trg Marx-Engels Forum ločujeta Palast der Republik od druge moderne zgradbe, televizijskega stolpa. Na vrhu je restavracija in enkratni pogled na mesto, seveda če je jasno vreme. To se pa ne zgodi vsak dan.

Še vsaj tri cerkve se spleča pogledati v strogem centru: Marijino (Frauenkirche), Svetega Nikolaja (Nikolaikirche) in Svetega Duha (Heiligegeist Kapelle), vse skoraj toliko stare kot sam Berlin. Tudi muzejev je dosti: Altes Museum, Museumsinsel, Nationalgalerie, Neues Museum, Pergamonmuseum, kjer je svetovno znani Pergamonski oltar. Vseh ni mogoče obiskati v tako kratkem času.

Zgodovinska avenija Unter den Linden pelje do Brandenburških vrat. Ob njej so važne stavbe: Univerza Humboldt (1753), opera (Deutsche Staatsoper), ena najstarejših v Evropi, knjižnica, spomenik Frideriku II. Velikemu, rojenemu v Berlinu leta 1712. Kraljeval je med leti 1740 in 1786 in dosegel velike zmage.

Blizu je tudi cerkev Sv. Gertrude, pruske zavetnice. Brandenburška vrata so bila zgrajena med leti 1786 in 1789 kot »vrata miru«. Sedaj spadajo na vzhod, čeprav so čisto blizu meje, ob zidu. Na vzhodu se

Četrty radijski program v Sloveniji

GORICA, It. - V Sloveniji imajo tri radijske programe. Toda izkazalo se je, da obstaja še četrty in sicer prisluškovalne naprave Uprave javne varnosti ali UJV. O tem piše Mladina. Gre za primer Vinka Ošlaka.

To mož živi in dela sedaj v Celovcu in sicer kot lektor pri Mohorjevi družbi. Doma je pa s Prevalj, kjer se je rodil leta 1947. Spada torej k povojnim rodovom. Na Primorskem ga poznamo, ker je že nekaj let stalen gost Drage in ker je na njej tudi že predaval. Dokler je prebival na Prevaljah, se je ukvarjal z marsičem, da se je preživljal; kopal je tudi v rudniku svinca.

Toda bil je vedno samostojna osebnost, kristjan, mislec, tudi pisal je. Samostojne osebnosti pa so, zlasti v preteklosti, ko je tudi v Sloveniji še neovirano vladal stalinizem, bile vedno sumljive. UJV jih je zato imela pod svojim posebnim varstvom. Tudi Vinka Ošlaka in njegovo ženo. Zaradi tega je v njihovi dnevni sobi namestila tajne prisluškovalne naprave.

Toda zgodilo se je, da so Ošlakovi hoteli izolirati svojo hišo pred vlogo. Pri tem delu je zidar odkril v zidu dnevne sobe prisluškovalno napravo.

jim ni mogoče približati, ker je skoraj sto metrov zastražena cone. Od vrat je kronist zavil na desno in hodil ob tej coni. Videl je dosti zidovja, stolpov in stražarjev. Pa tudi starinski in neohranjeni del mesta.

Bolj kot v Berlinu samem se razlika med vzhodom in zahodom čuti na vožnji iz Münchna. Kot je bilo omenjeno, mora vlak križati Vzhodno Nemčijo skozi več kot tristo kilometrov. Ob tej priložnosti je prišel na mejo okoli dveh ponoči. Ko se je bližal vzhodni mejni postaji, se je naenkrat čisto ob oknu pokazal zid, ki ni nehal do perona. Tam so izstopili zahodni mejni policaji in oba sprevodnika.

Vstopili je deset vojakov iz DDR in dva vzhodna sprevodnika. Vlak je bil sedaj vzhodni. Ko so prišli v kupé, so prijazno prosili potni list, ga natančno pregledali od prve strani do zadnje in ga vrnili skupaj s tranzit-vizumom. V skupinah po dva so se potem vso noč sprehajali po vlaku, ki se je na vzhodni strani trikrat ali štirikrat ustavil.

Postaje so stare, prazne, ni ljudi na peronih in napisi so še od takrat, ko je bila Nemčija ena sama. Vsakič, ko se je vlak ustavil, so se trije vojaki po-

(dalje na str. 6)

To se je zgodilo 23. oktobra 1981. Gospodar stanovanja je zadevo takoj prijavil javnemu tožilcu. Ta sprva ni hotel verjeti, saj je to po zakonu kaznivo. Vendar, ko mu je prinesel na mizo vso aparaturo, je moral obvestiti policijo v Slovenj Gradcu. Ta je poslala tri svoje nastavljenke, ki so seveda vse prefotografirali. Naslednje dni sta bila klicana na zaslišanje v Slovenj Gradec tako Vinko kot njegova žena. Vse so dali na zapisnik, ukrepali pa nič. Pač pa so začeli klicati na zasliševanje sosede. To je trajalo nekaj časa, da so se sosede začeli Vinku Ošlaku že smiliti. Zato je pisal tedanjemu predsedniku SZDLS Mitji Ribičiču. Ta ga je sprejel in mu objubil, da se bo za zadevo zavezal. Besedo je držal in sosede niso več imeli sitnosti z UJV in tudi Ošlakovi ne. Policija pa še danes preiskuje, kdo je namestil te prepovedane prisluškovalne naprave. Ošlak ironično pripominja: »Dolžina tega preiskovanja priča o temeljitosti policije, ki noče prehitevati dogodkov, ampak si prizadeva res povsem do konca razkriti resnico — to pa seveda lahko traja tudi nekaj stoletij.«

Leto po tem dogodku se je Vinko Ošlak preselil v Celovec, kjer je dobil službo pri MD, kot že omenjeno. Ob koncu intervjuja pove še to: Kmalu po prihodu v Celovec je vložil prošnjo za avstrijsko državljanstvo. Navedel je tudi, da tega ne dela iz kakega sovražnega razpoloženja do svoje domovine. Sprva so bile avstrijske oblasti voljne mu dati državljanstvo, toda: »Nekdo je predvsem preko „katoliških krogov“ na Koroškem lansiral informacijo, da sem poslan kot agent jugoslovanske tajne policije, ki naj bi vohunil pri Mohorjevi družbi, pri Narodnem svetu koroških Slovencev itn.«

Potem še doda: »Nekaj prijatelj mi je namignilo, da je informacija prišla iz samega uradnega jugoslovanskega predstavništva v Celovcu, vendar sam tega ne morem trditi, ker za to nimam dokaza.«

Nič novega pod soncem. V Sloveniji so odkrili že precej sličnih prisluškovalnih naprav v stanovanjih raznih za policijo »važnih oseb«. Slabi jeziki so pa povsod na delu. Možno je tudi, da je prva beseda prišla prav iz »uradnih jugoslovanskih krogov« v Celovcu. Verjetno je žrtev takih sumničenj tudi kak duhovnik v Italiji.

V. Slemensky
Kat. glas, 14.4.1988

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$40, dvoposteljna soba \$62. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš cimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI

PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300
1053 E. 62. cesta 431-2088

V družinski lasti že 85 let

Papeško pismo ukrajinskim bratom

Kot je bilo napovedano, je sv. oče objavil svoje pismo, naslovljeno na ukrajinsko katoliško Cerkev v osebi kardinala Myroslava Ivana Lubančivskega. Začenja se z besedami »Veliki dan krsta« in nosi datum 14. februarja 1988, ko rimska Cerkev obhaja praznik sv. bratov Cirila in Metoda.

V pismu papež ponavlja, kako je prišel krst v Kijev iz Carigrada, a tudi kako so prišli tja učenci sv. bratov in prinesli s seboj pismenke in prevode svetih knjig v ljudskem jeziku. S tem so že takrat uveljavili proces, ki mu danes pravimo »inkulturacija« vere tj., da se evangelij oznanja v jeziku ljudstva, da se molitve in tudi daritev sv. maše opravljajo v jeziku, ki ga ljudstvo razume.

Poleg tega inkulturacija pomeni še, da se ohranijo tiste kulturne prvine naroda, ki niso v nasprotju z verskimi dogmami in moralnimi zapovedmi. Prav to, da so poleg misijonarjev iz Bizanca prišli tudi misijonarji iz tedanje Bolgarije s slovansko liturgijo in slovanskim jezikom, je neizmerno pomagalo, da se je ljudstvo v kijevski kneževini in pozneje v celi Rusiji in prek Sibirije do Tihega oceana tako kmalu brez hudih pretresov pokristjaniilo.

Potem nadaljuje sv. oče z opozorilom, kako je Cerkev v Ukrajini še dolgo ostala povezana tudi z Rimom, dokler se ni polagoma dovršila ločitev od rimskega papeža. Toda ostala je nostalgija po edinosti s katoliško Cerkvijo. Prvi tak poskus je bil za časa kijevskega metropolita Izidorja, ki je leta 1439 na koncilu v Firencih podpisal akt o zedinjenju. Toda ko se je vrnil v domovino, so knez in drugi z njim to zedinjenje zavrnili; metropolit Izidor je moral v izgnanstvo ter umrl v Rimu kot kardinal katoliške Cerkve in bil pokopan v baziliki sv. Petra.

Zedinjenje v Brestu

Drugi bolj uspešen poskus zedinjenja se je izvršil v Brest-Litovsku leta 1596, ko je del škofov kijevske metropolije podpisal akt zedinjenja in je tako nastala ukrajinska katoliška Cerkev ali uniati. Ta je do

bila svoj metropolitanski sedež v Lvovu. »Zedinjenje v Brestu,« piše papež, »ni bilo naperjeno proti nikomur. Usmerjeno je bilo h graditvi ene Cerkve, ki naj bi tako za Zahodu kot na Vzhodu uživala tisto polno in vidno edinost, ki ima svoje korenine v isti veri in v istem krstu.« Toda naletelo je na tisoče ovir in tudi na preganjanje, katerega najbolj vidna žrtev je sv. Jozafat Kunčević, ki je umrl kot mučenec zedinjenja (1623).

Tudi kasneje so razni poskusi zedinjenja naleteli na slične težave in ovire. »Danes pa, v luči nove teološke miselnosti in ob novih razgovorih med katoličani in pravoslavni, iščemo nove poti, ki naj bi privedle do zaželenega cilja. Vendar krščanske skupnosti, ki so se rodile iz omenjenih poskusov in ki so stoletja in stoletja ostale zveste zedinjenju s Svetim sedežem, kakor jim je vest narekovala, imajo vso pravico do solidarnosti vseh katoličanov, posebno še rimskega škofa,« pravi sv. oče.

Uniatska Cerkev ukinjena

Zatem preide na dekrete zadnjega koncila o Vzhodnih Cerkvah in o Ekumenizmu ter omenja smernice, ki jih ta dva dekreta dajeta pri delu za zedinjenje in glede sredstev, ki naj se jih sedaj poslužujemo, da se izpolni Kristusova želja: »Da bodo vsi eno.« Mimogrede govori o »izrednih preizkušnjah in velikih težavah, ki jih mora ukrajinska Cerkev prestajati v zadnjih desetletjih.«

Torej ne omenja izrecno tistega hudega nasilja, ko se je leta 1946 morala cela ukrajinska katoliška Cerkev v nekdanji Galiciji nasilno vključiti v rusko pravoslavno Cerkev. Tedaj so zaprli vse katoliške škofove in večino duhovnikov ter redovnikov. Med škofi so številni umrli v stalinističnih zaporih in taboriščih. Med zaprtimi ter interniranimi je bil tudi Lvovski metropolit Josif Slipyj. Šestnajst let je preživel v ječi in v taboriščih, dokler ni zanj prosil papež Janez XXIII., da so ga izpustili. Prišel je v Rim in tu umrl 7. septembra 1984, star 92 let. Njegov naslednik je Myroslav Ivan Lubančivsky, ki nosi na-

slov »višji nadškof v Lvovu Ukrajinskem«. Biva pa v Rimu.

Janez Pavel II. zaključuje to pismo z molitvijo k Materi božji: »Stisni na svoje prsi, o Mati, ljudstvo, ki trpi zaradi tistega, kar je izgubilo, ki pa vendar ne neha upati v boljše čase. Pomagaj tem svojim vernikom, da bodo mogli skupaj s svojimi pastirji in duhovno združeni z naslednikom sv. Petra v veselju slaviti tisočletnico in z navdušenjem v srcu peti zahvalno pesem Bogu in tebi, presveta Mati Bororodica.«

Iz intervjuja koprškega škofa Metoda Piriha

Zadnja, 79. št. »Primorskih srečanj« objavlja dolg (7 strani) intervju s koprskim škofom Metodom Piriham. Pogovor z njim je imel Marjan Tavčar. Zastavil mu je številna vprašanja o raznih problemih in zadevah Cerkve v koprski škofiji, pa tudi splošnih. Škof je na vse odgovoril brez strahu in prikrivanja. Npr.: Kateri posvetni časopisi prihajajo redno na škofijo? Odgovor: Delo, Primorski dnevnik, Mladina, Novi list idr.

Zanimivo je, kar je povedal glede dušnega pastirstva za tujce med turistično sezono: »V sezoni je v Portorožu vsako nedelja maša v nemščini in italijanščini. Večkrat imajo turistične skupine s seboj tudi svoje duhovnike. Ko teh ni, poskrbijo zanje duhovniki obalnih mest. Vsi obalni župniki dobro poznajo vsaj en tuj jezik. Turisti pozitivno ocenjujejo versko življenje pri nas. Občudujejo zlasti zborovsko in ljudsko petje, začudeni pa so, ko zvedo, koliko let je treba prositi in čakati dovoljenja za nove cerkve in kako da laiki malo sodelujejo pri bogoslužju.«

Pogovorili so se tudi o Cirilmetodijskem društvu. Škof je med drugim dejal: »Cirilmetodijsko društvo, sedaj Društvo slovenskih duhovnikov, je nastalo v določenem zgodovinskem času in z določenimi nameni. Duhovniki niso vselej svobodno stopali vanj. Kot vsi mladi danes so tudi mladi duhovniki kritični, hočejo zvedeti resnico iz knjig in od svojih starejših sobratov...«

Vprašali so ga o samoupravnem socializmu: »V teoriji je samoupravni socializem v mnogočem sprejemljiv. Žal pa je praksa daleč od idealov. Če bi to teorijo uresničevali idealni ljudje, potem bi verjetno ne bilo takega razhajanja v praksi. Osebnostno menim, da kjer se ne spoštuje deset božjih zapovedi, ne more pomagati niti deset tisoč zakonov. Dejansko smo danes v naši družbi zasuti s tisoč predpisi, ni pa ljudi, ki bi te norme izvrševali.«

Glede opravljanja verskih obredov po domovih za ostarele in po bolnišnicah je škof odgovoril, da se je položaj znatno izboljšal, zaprta pa ostaja še vedno armada (JLA). »Popolnoma nerazumljivo je,

Papež ponovno v Južni Ameriki

Papež je spet za 11 dni zapustil Vatikan in odpotoval na obisk v štiri dežele Latinske Amerike: Urugvaj, Bolivijo, Peru in Paragvaj. V Južno Ameriko se je vrnil že devetič. Znano je, da sv. oče čuti do te celine posebne obveznosti. V njej živi namreč nad 300 milijonov katoličanov.

Med svojim potovanjem je obiskal 17 mest, daroval 11 sv. maš, govoril kar 50-krat in sicer delavcem, duhovnikom, redovnikom, izobražencem, Indijancem. Prišlo je tudi do ekumenskih srečanj z nekatoličani in judi.

Čeprav velja Latinska Amerika za Cerkev jutrišnjega dne kot celina upanja, ni mogoče prezreti, da so v večini držav tega dela sveta grobo kršene človekove temeljne pravice.

Urugvaj

Papež je odpotoval z rimskega letališča v soboto 7. maja. Prva postaja je bila v Urugvaju. Tam so posebne razmere. 90% prebivalstva je katoličanov, a njihovo versko življenje se omejuje predvsem na krst, prvo obhajilo in cerkveni pogreb. Cerkvene poroke so redke. Državo je dolgo vladala vojaška diktatura. Sedaj ima demokratično ureditev. Predsednik je Julio María Sanguinetti.

Papeža je ob prihodu pozdravila ogromna množica. Od letališča ga je vodila pot v mestni stadion, kjer je bilo evharistično bogoslužje. Pozno zvečer se je na katoliški univerzi v Montevideu srečal s svetom kulture, vzgojitelji, predavatelji in študenti.

Pri srečanju z delavci je sv. oče poudaril veliko važnost sindikalne aktivnosti. Dostavil pa je, da se Cerkev ne more pridružiti nobeni ideologiji. Cerkev oznanja evangelij. Nobena stranka naj si ne domišlja, da ima monopol za socialne rešitve. Pravo rešitev je treba iskati v dialogu med različnimi mnenji.

Pri srečanju z duhovniki je rekel, naj učijo vso evangeljsko resnico. Izogibajo naj se dvomljivih razlag. Učenje se ne sme omejiti na reševanje socialnih težav. Vendar daje

da se na verne vojake pritiska, naj ob prostih izhodih ne gredo v cerkev, naj ne sprejemajo verske literature, ki izhaja v naši državi. Celotno Sveto pismo gledajo ponekod kot na protidržavno literaturo...«

O veliko stvareh so se pomenili, a naj omenimo še eno: obisk sv. očeta v Jugoslaviji. Škofov odgovor: »Kaj je pravi vzrok za večkratno odložitve obiska papeža pri nas, lahko le ugibamo, saj o tem ni bilo prave in razumljive razlage. Če je papež potoval tudi v take države, kjer je bilo še kako pomembno, koga bo obiskal in kaj bo govoril (npr. Čile, Nikaragva), se mi zdi še toliko bolj nerazumljivo, da ne bi mogli najti skupnega jezika za obisk pri nas...«

Kat. glas, 19.5.1988

Cerkev prednost ubogim, ki so posebni božji ljubljenci. Sv. oče se je tudi zavzel za trdnost družinskih skupnosti, ker so v deželi pogoste razporeke in tudi prekinitve nosečnosti. Žrtve ločitev so predvsem otroci.

Po obisku v Urugvaju je papež odpotoval v Bolivijo.

V Boliviji

Bolivija je ena najrevnejših držav na svetu. Velike socialne razlike. Močno je razširjena trgovina z mamili. Bolivijski predsednik je 81-letni Victor Paz Estenssoro. Glavno mesto je La Paz. V Boliviji se je papež ustavil pet dni, od 9. do 15. maja.

Bolivija ima bogate rudnike. Ker pa je na svetovnem trgu močno padla vrednost rudnin in kovin, je bila država prisiljena zapreti mnogo rudnikov in rudarji so se znašli na cesti. Številni si pomagajo s pridobivanjem kokaina. Za brezposelne rudarje se je zavzel škof Toribio Ticona, ki ga imenujejo »rudarski škof«.

Papež je v prostorih nunciature sprejel diplomatske predstavnike. V govoru se je dotaknil dveh bolečih vprašanj. Bolivija je močno zadolžena in vračanje dolgov preprečuje vsak socialni napredek. Nujno je, da se najde način za olajšanje vračanja dolga. Drugo vprašanje je dostop do morja. Bolivija je celinska država in se že dolgo trudi, da bi ji sosednji Čile dovolil dostop do Tihega oceana. Papež je rekel, naj bi prišlo do take rešitve v duhu solidarnosti med latinskimi državami.

Na letališču je papež spregovoril 400.000-glavi množici. V naslednjih dneh pa je obiskal še šest bolivijskih mest. Tako se je mogel osebno seznaniti z vso tragiko bolivijskega prebivalstva. Kar 50% družin živi v enosobnih barakah. Med dojenčki je visoka umrljivost. Šole delujejo samo v večjih mestih, zato je nepismenost splošen pojav.

Peru

Papež se je v Peruju mudil samo en dan in sicer v nedeljo, 15. maja. To andsko državo je že obiskal leta 1985. Tokrat pa se je želel udeležiti slovesnosti mednarodnega evharističnega kongresa v glavnem mestu Limi. Kongresa so se udeležili tudi verniki iz sosednjih držav.

V državi povzročila mnogo gorja levičarska gverila Sendero Luminoso (Svetla pot). Tudi med papeževim obiskom so bili gverilci aktivni. Pripravljali so celo atentat na papeža. Na letališču so pravočasno našli avto, natrpan z dinamitom, nedaleč od kraja, kjer je potem pristalo papeževo letalo. V še večji nevarnosti pa je bil papež na glavnem trgu pred cerkvijo. Med agente javne varnosti so se pomešali v policiste preoblečeni gverilci. Odkrili so dva, oborožena z brzostrelko in ju aretirali. Gverilci so se znesli tudi nad mestom. Poškodovali so električno centralo in velik del me-

(dalje na str. 6)

Josef's Hair Design

5235 Wilson Mills Rd.
Richmond Heights, Ohio
461-8544 or 461-5538

